

N:r 6.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1930 kl. 10 f. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 6, i anledning av väckt motion, II:130, angående åtgärder till förebyggande av eldsolyckor vid biograf föreställningar.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för förberedande behandling hänvisad motion, nr 130, har herr *Brännberg m. fl.* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t skyndsamt måtte låta verkställa utredning om förebyggandet av eldsolyckor vid biograf föreställningar och till riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttranden över motionen av socialstyrelsen samt länsstyrelserna i Göteborg, Malmö och Falun. Dessutom har utskottet under hand inhämtat svenska brandskyddsföreningens utlåtande över motionen.

Yttranden.

I fråga om det huvudsakliga innehållet i omnämnda utlåtanden vill utskottet lämna följande redogörelse:

Socialstyrelsen erinrar därom, att biografverksamhet, utövad såsom rörelse, är underkastad lagen om arbetarskydd och på grund därav föremål för yrkesinspektionens tillsyn. Denna tillsyn avser emellertid allenast de i verksamheten anställda arbetarna.

Beträffande den erfarenhet om förhållandena i olika fall och å skilda orter, som yrkesinspektionens befattningshavare under sin verksamhet erhållit, torde sammanfattningsvis kunna sägas, att den tekniska utrustningen och de lokala förhållandena vid de större samhällenas, särskilt städernas, biografteatrar i allmänhet icke giva anledning till svårare anmärkningar, under det att motsvarande förhållanden beträffande de mindre samhällenas biografier ej sällan lämna mycket övrigt att önska.

En särskild svårighet bereda de s. k. resebiograferna, vilkas föreställningar äga rum under förhållanden, som vanligen icke uppfylla de enklaste fordringar ur brandskyddssynpunkt. Vid biograf föreställningar av mera tillfällig art torde förhållandena också ofta vara sådana, att de lämna rum för berättigade erinringar ur brandskyddssynpunkt.

Styrelsen anser för sin del, att en utredning i motionens syfte är väl motiverad.

Länsstyrelsen i Göteborg framhåller, att bristen på särskilda allmänna bestämmelser angående beskaffenhet av lokal, där biografföreställning får anordnas, ur eldfaresynpunkt föranlett en del olägenheter, men att de lokala myndigheterna sökt verka för betryggande säkerhetsanordningar. De fasta biograferna i städerna och på landsbygden torde också i allmänhet få anses vara anordnade på ett tillfredsställande sätt, under det förhållandet med de ambulerande biograferna är det motsatta.

Någon möjlighet att med nuvarande lagstiftning råda bot på förevarande missförhållanden torde icke finnas. Visserligen äger vederbörande polismyndighet att i fråga om biografföreställningar meddela erforderliga ordningsföreskrifter, men om beskaffenheten av dessa råder en viss oklarhet, som givetvis leder till tveksamhet från myndigheternas sida och till en på skilda orter växlande tillämpning. Detta osäkerhetstillstånd kan icke bortelimineras på annat sätt än genom enhetliga bestämmelser i ämnet, helst genom en allmän författning.

Länsstyrelsen i Malmö är av den uppfattningen, att några egentliga missförhållanden i fråga om biografförevisningar å landsbygden icke kunna sägas hava yppats inom länet och att anordningarna för filmningen under årens lopp mer och mer förbättrats i syfte att erhålla ökat skydd mot eldfara. Några mer detaljerade bestämmelser synas därför länsstyrelsen icke oundgängligen nödiga. Däremot torde förordningen angående biograf-föreställningar böra kompletteras med ett stadgande, som uttryckligen fastställer befogenhet och skyldighet för den polismyndighet, som lämnar tillstånd till biografförevisningar, att meddela föreskrifter om behövliga åtgärder till förebyggande av eldsolycka.

Länsstyrelsen i Falun finner det icke kunna förnekas, att mycket ännu brister i förevarande avseende. Särskilt torde detta vara förhållandet beträffande biograflokaler å landsbygden, som tillfälligtvis upplåtas för föreställningar och vid vilka man använder sig av transportabelt maskineri.

Svenska brandskyddsföreningen framhåller, att den inom alla biografer använda nitrocellulosafilmen är synnerligen brandfarlig. Vid förbränning alstras kvävande och giftiga gaser, vilket åstadkommer att en filmbrand inom en lokal lätt medför panik.

I motsats till de flesta andra länder saknar Sverige statliga bestämmelser för biografers och andra offentliga samlingslokalers anordnande. Visserligen framlades 1922 ett av en särskilt tillkallad sakkunnig, f. d. landshövdingen H. Uddén, på offentligt uppdrag utarbetat förslag till stadga för offentliga samlingslokaler, däribland även biografer, men förslaget har ej föranlett till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Biograferna i de större svenska städerna torde i allmänhet vara väl uppförda och anordnade såväl ur brandskydds- som utrymningssynpunkt, varemot det å landsbygden och i de smärre samhällena finnes ett stort

antal biografer, som ej erbjuda publiken erforderlig trygghet mot livsfara. Under det att 1922 års förslag rönt ett visst motstånd av ägarna till smärre biografer, äro de större biograferna i allmänhet anordnade efter de riktlinjer, som förslaget innehåller. En omarbetning av detsamma torde emellertid icke minst på grund av biografteknikens hastiga utveckling vara nödvändig.

Brandskyddsföreningen finner en skyndsamt utredning om förebyggande av eldsolyckor vid biografföreställningar oundgängligen nödvändig.

Såsom med all tydlighet framgår såväl av förevarande motion som av de över densamma avgivna yttrandena äro de nuvarande förhållandena på hithörande område icke tillfredsställande. Risk för svåra eldsolyckor i samband med biografföreställningar är på åtskilliga håll uppenbarligen för handen och är särskilt framträdande på landsbygden vid filmförevisningar i skol- och samlingslokaler, avsedda för huvudsakligen andra ändamål. Olyckshändelser — i andra länder ofta av utomordentligt svårartad beskaffenhet, i vårt eget land dessbättre av mindre omfattning — ha dessutom ställt denna fråga i skarp belysning. Utskottet finner sig därför icke böra avvisa den föreliggande motionen vare sig med hänvisning till att det i vårt land icke inträffat några mera förödande olyckshändelser på detta område eller med hänsyn till ekonomiska svårigheter.

Utskottet.

Filmen är som åskådningsmaterial och som allmänt bildningsmedel numera av så stor betydelse, att den ingalunda kan anses begränsad till biograferna. Även en mängd andra lokaler, mer eller mindre rustade för filmförevisning, måste tagas i åtminstone tillfälligt bruk för detta ändamål, särskilt skolor och samlingslokaler av olika slag. Behovet av nya bestämmelser, som i brandskyddshänseende kunna skänka trygghet även vid dessa filmförevisningar, gör sig enligt utskottets mening starkt gällande.

De bestämmelser, som i förevarande avseende tydligt äro av nöden, böra helt naturligt vara enhetliga. Det är emellertid av vikt, att de ej göras alltför rigorösa, så att deras genomförande kommer att medföra betungande kostnader. Även där man med sådana bestämmelser ej kan uppnå full trygghet, bör dock en avsevärd förbättring kunna vinnas. Vid ny- och ombyggnad av sådana byggnader och lokaler, som kunna komma att tagas i anspråk för filmförevisningar, kunna i varje fall anordningar träffas, som erbjuda större trygghet.

Då 1922 års förslag till nya bestämmelser i förevarande ämne ofta tjänat till ledning för större företag men ej i oförändrat skick lära kunna tillämpas på mindre och tillfälliga filmförevisningar, torde en ny utredning med beaktande av vunna erfarenheter och ekonomiska synpunkter böra företagas.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att andra kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl.

Maj:t skyndsamt måtte låta verkställa utredning om förebyggandet av eldsolyckor vid biografföreställningar och till riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 29 mars 1930.

På utskottets vägnar:

GUST. MOSESSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling i utskottet: herrar Mosesson, Ljung, Mogård, Mårtensson, Persson i Grytterud*, Johansson i Bro*, Lundström, Bergström i Hälsingborg, Eriksson i Toftered, Berg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
